

Dünyanın böhran xəritəsi

Yunanistan hökuməti 2013 və 2014-cü ilin büdcə zərfində 11,5 milyard avro həcmində xərclərin ixtisar olunması ilə bağlı qərar qəbul edib. İxtisar proqramının, əsas etibarilə, pensiyaların azaldılması, sosial müavinətlərin məbləğinin aşağı salınması və dövlət sektorunda iş yerlərinin azaldılması hesabına həyata keçiriləcəyi nəzərdə tutulub. İxtisar tədbirləri çərçivəsində bəzi dövlət orqanlarının ləğvi və ya birləşdirilməsi də istisna edilmir. Rəsmi Afina bu addımı beynəlxalq maliyyə qurumlarının təsiri nəticəsində atmağa məcbur olub. Bu qərardan sonra üç böyük kredit təşkilatı - Beynəlxalq Valyuta Fondu, Avropa Mərkəzi Bankı və Avropa İttifaqı Yunanıstana məbləği 31, 5 milyard avro olan yeni maliyyə tranşının ayrılması barədə razılığa gəlib. Maliyyə ayırmasının sentyabrda reallaşması gözlənilir, ilkin mərhələdə kredit Yunanistan Mərkəzi Bankına 4 milyard avronun verilməsi ilə məhdudlaşacaq, kreditorlar hələlik böhranın investirlərə ciddi təsirlərinin qarşısını almağa çalışırlar. Çünki investisiya bazarında səhm və qiymətli kağızların dəyəri vaxtaşırı olaraq ucuzlaşır. Onu da qeyd edək ki, Yunanıstanda borc böhranı təkə iqtisadi-sosial sahələri deyil, artıq infrastruktur bölmələrini də əhatə etməyə başlayıb. Hökumət bir sıra tibb müəssisələrinin, xəstəxanaların, kommunal xidməti strukturlarının, təchizat-tədarük məntəqələrinin bağlanması barədə qərar çıxarmağa məcbur olub.

Son dövrlərdə qiymətli kağızların, xüsusilə də istiqrazların dəyərini 6-10% itirdiyi müşahidə olunmaqdadır. Yunanıstanın investisiya bazarında yaranmış bu vəziyyət digər avrozonada ölkələrinin də qiymətli kağızlarına təsir göstərəcək. İtaliya, İspaniya, Portuqaliya və digər ölkələrin investisiya bazarında müşahidə olunan gərginliklər ümumilikdə Avropanın və dünyanın inkişaf etmiş dövlətlərinin indekslərinin və investisiya reytinglərinin yenidən aşağı düşməsinə səbəb olub.

Avropadakı borc böhranı ümumilikdə, dünya iqtisadiyyatında mənfi tendensiyaların artmasına səbəb olub. Son 3 ayda Avropa Birliyi ölkələri ilə yanaşı, dünyanın bir çox dövlətlərində həm işsizliyin və inflyasiyanın səviyyəsi yüksəlib, həm də kredit reytingləri aşağı salınıb.

Reyting agentlikləri mövcud vəziyyəti qiymətləndirərkən belə bir fikri xüsusi olaraq qabardırırlar ki, avrozonada maliyyə və borc böhranı fonunda iqtisadiyyatda geriləmə meyillərinin davam etməsi və kredit təşkilatlarının mövcud öhdəlikləri tam yerinə yetirə bilməməsi böhranın fəsadlarını aradan qaldırmağa mane olur. İntestorların, eləcə də iri bankların sərəncamında olan maliyyə ehtiyatlarının tükənməsi isə xarici kreditlərə tələbi artırır. İntestorların öz resurslarından daha çox kənar maliyyə hesabına yaşaması vəziyyətdən çıxış üçün real yol deyil. Reyting qurumları avrozonada optimal, vahid strateji investisiya planının hazırlanmasını təklif edirlər.

ELBRUS